

‘अस्य’ यजमानस्य, एतं चितमग्निमपि ते विनाशयेयुः । तस्मात् स्वकीयश्रद्धानुसारेण दक्षिणायां दत्तायां दोषद्वये न भवतः ॥

(२१) दृष्टकानामुपादानद्रव्यं विधत्ते । “हिरण्येष्टको भवति । यावदुत्तममङ्गुलिकाण्डं यज्ञपुरुषा सम्मितम् । तेजो हिरण्यम्” इति । हिरण्येन निर्मिता दृष्टका यस्याग्नेः सोऽयं ‘हिरण्येष्टकः’ । त्रिष्वङ्गुलिपर्वसूतमग्रमङ्गुलिपर्वयावद्भवति तावदिष्टकायाः परिमाणं । तच्च यज्ञपुरुषस्य पर्वणा सदृशं भवति । ‘हिरण्यं’ च तेजोरूपत्वात् प्रशस्तं ॥

(२२) तस्य हिरण्यस्यालाभे घृतेनाक्ताः शर्करा विधत्ते । “यदि हिरण्यं न विन्देत् । शर्करा अक्ता उपदध्यात् । तेजो घृतम् । स तेजसमेवाग्निं चिनुते” इति । घृतस्य तेजोरूपत्वात् तेनाक्तानां शर्कराणामुपधाने चितोऽग्निः स ‘तेजो’ भवति ॥

(२३) अथ विकल्पितं चयनाङ्गं विधत्ते । “अग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेत मैत्रावरुण्या वा । वीर्येण वा एष व्यूध्यते । योऽग्निं चिनुते ॥ यावदेव वीर्यम् । तदस्मिन् दधाति” इति । सौत्रामणीसंहितायां स्वादीं त्वेत्यनुवाकेन ब्राह्मणे त्विन्द्रस्य सुषुवाणस्य यत्त्रिषु यूपेष्वित्यनुवाकाभ्यां च विहिता । सेयमत्र चयनादूर्ध्वमङ्गुलेनानुष्ठेया यदा मैत्रावरुण्या मित्रा तदङ्गुलेनानुष्ठेया तदनुष्ठानेन यदीर्यं चयनेन विनष्टं तत् पुनः सम्पादितं भवति ॥